

Scenariusz zajęć dla studentów pt. „Rozwój? Nie szkodzi.”

Cel zajęć:

- zrozumienie idei Celów Zrównoważonego Rozwoju;
- kształtowanie odpowiedzialnych postaw obywatelskich sprzyjających realizacji CZR oraz stawianiu czoła aktualnym problemom globalnym.

Cele operacyjne:

Uczestniczka/uczestnik:

- przedstawia subiektywną wizję rozwoju świata;
- analizuje efekty Milenijnych Celów Rozwoju i konfrontuje je z własną wizją świata;
- zapoznaje się w fragmentami dokumentu „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”;
- definiuje pojęcie „zrównoważony rozwój”;
- zapoznaje się z 17 Celami Zrównoważonego Rozwoju, dzieli je na kategorie i szuka współzależności między nimi;
- podaje przykłady realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju w swoim codziennym życiu;
- wyszukuje informacje na temat wybranych Celów Zrównoważonego Rozwoju w źródłach internetowych;
- na podstawie broszury i samodzielnie wyszukanych informacji oraz wiedzy własnej przygotowuje w grupie krótki materiał audio lub filmowy na zadany temat;
- ogląda film „Dobre życie. Obietnica rozwoju w Namibii i Bułgarii”;
- zapoznanie z ideą gry symulacyjnej „SmileUrbo”.

Materiały:

wydrukowane fragmenty rezolucji „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” (załącznik nr 1), wydrukowane na formacie A4 i wycięte logotypy CZR składające się na koło Celów Zrównoważonego Rozwoju (załącznik nr 2), wydrukowane i pocięte cele i zadania CZR (załącznik nr 3), broszury „Rozwój? Nie szkodzi” (dla każdego uczestnika lub po 1 na grupę), kolorowe karteczki typu post-it (minimum 3 kolory), pisaki, kleje biurowe, duży arkusz papieru pakowego (lub 4 połączone arkusze), papier do notatek oraz telefony/tablety uczestników, komputer i rzutnik z głośnikami do prezentacji filmu dokumentalnego i filmików uczestników.

Czas trwania:

2 godz. 30 minut + 20 minut na prezentację filmu

Miejsce zajęć:

sala wykładowa wyposażona w komputer, rzutnik i głośniki ze stolikami umożliwiającymi pracę w grupach

Grupa wiekowa:

studenci

Przebieg zajęć:

Wprowadzenie (15 minut)

Zajęcia rozpocznij od krótkiej rozmowy z uczestnikami na temat ich subiektywnej wizji rozwoju świata. Zapytaj uczestników: - w którym kierunku zmierza ludzkość? - czy na świecie jest coraz lepiej czy coraz gorzej? Postaraj się, by rozmowa dotyczyła różnych zagadnień: polityki, równości, zdrowia/choroby, stanu środowiska, militaryzacji, gospodarki, nauki. Możesz przywołać prognozy Stephena Hawkinga, który ostrzega, że ludzkość wyginie w ciągu 1000 lat (chyba że opuścimy Ziemię). Czy rzeczywiście ludzkość nie przetrwa? Czy ludziom żyje się gorzej?

Nie oceniaj wypowiedzi uczestników, pozwól im się „wygadać”.

Następnie zapoznaj uczestników z efektami Milenijnych Celów Rozwoju i pozwól im skonfrontować je z własną wizją rozwoju świata. Wyjaśnij w kilku zdaniach czym są Milenijne Cele Rozwoju i przytocz przykładowe dane dot. wybranych osiągnięć.

Milenijne Cele Rozwoju (ang. Millennium Development Goals, MDG) zostały przyjęte przez przywódców 189 państw na szczycie ONZ w 2000 roku. Osiem Milenijnych Celów stanowiło zobowiązanie tych państw do redukcji ubóstwa i głodu, zapewnienia równego statusu kobiet i mężczyzn, poprawy stanu zdrowia, poprawy stanu edukacji, walki z AIDS, ochrony środowiska naturalnego a także zbudowania globalnego partnerstwa między narodami na rzecz rozwoju. I to wszystko miało się wydarzyć do 2015 roku. Oto najważniejsze osiągnięcia:

- *liczba ludzi żyjących w skrajnym ubóstwie spadła o ponad połowę, czyli z 1,9 mld ludzi w 1990 r. do 836 mln ludzi w 2015 r.*
- *liczba ludzi żyjących za więcej niż 4\$ dziennie niemal potroiła się w latach 1991-2015*
- *liczba ludzi niedożywionych w krajach rozwijających się zmniejszyła się o prawie połowę od 1990 r.*
- *liczba dzieci, które nie uczęszczają do szkoły podstawowej w 2000 r. wynosiła 100 mln, a w 2015 r. 57 mln*
- *śmiertelność dzieci poniżej 5 roku życia zmniejszyła się o ponad połowę, a śmiertelność matek spadła o 45% od 1990 r.*
- *w ostatnich 15 latach udało się zapobiec 6,2 mln śmierci z powodu malarii*
- *w latach 2000-2013 liczba zarażeń wirusem HIV zmalała o 40%, a w czerwcu 2014 r. leczenie antyretrowirusowe osób żyjących z HIV obejmowało globalnie 13,6 mln ludzi, a nie 800 tys. jak było to w 2003 r.*
- *między 2000 a 2013 rokiem dzięki odpowiednim metodom profilaktyki, diagnozy i leczenia gruźlicy, uratowano 37 mln ludzi*
- *udało się poprawić warunki sanitarne 2,1 mld ludzi na świecie*
- *oficjalna pomoc rozwojowa krajów globalnej Północy zwiększyła się o 66% w ciągu 14 lat i w 2014 r. wynosiła 135,2\$ mld.*

Źródło: <http://globalnepoludnie.pl/Co-sie-udalo-zmienic-na-swiecie-w>

Więcej informacji na ten temat: Raport z realizacji Milenijnych Celów Rozwoju – przegląd postępów i braków, http://globalnepoludnie.pl/IMG/pdf/realizacja_mdg_-_przeglad.pdf

Marzenia miss (15 minut)

Podziel uczestników na około pięcioosobowe grupy. Rozdaj kartki do notatek i pisaki. Wyjaśnij, że podczas wyborów miss, kandydatki często mają za zadanie wygłosić przemówienie, w których mówią o swoich marzeniach, zwykle nie skupiają się na sobie lecz na tym jak powinien wyglądać świat.

Poproś, aby w zespołach uczestnicy napisali płomienne przemówienia miss świata, w których wyartykułują idealną wizję świata. Przeznacz na prace nie więcej niż 5 minut, a potem poproś o zaprezentowanie przemówień.

Następnie rozdaj grupom materiały z załącznika nr 1 tj. fragmenty rezolucji „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” (ewentualnie odczytaj na forum). Na razie nie mów uczestnikom z czego pochodzą te teksty, poproś o zapoznanie się z nimi i skomentowanie. Na ile teksty te zbieżne są z przemówieniami miss, a także z oczekiwaniami samych studentów? Czy chcieliby, żeby zaprezentowana w tekstach wizja się spełniała?

Wyjaśnij, że zaprezentowane fragmenty pochodzą z Rezolucji przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 25 września 2015 r. pn. „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”.

Przedstaw krótko najważniejsze informacje o CZR.

Realizacja Milenijnych Celów Rozwoju została zaplanowana na lata 2000-2015. W 2012 roku, podczas Konferencji Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zrównoważonego Rozwoju (Rio+20), przedstawiciele państw świata zdecydowały się kontynuować idee MCR i opracować nowe cele na kolejne 15 lat. Utworzono Otwartą Grupę Roboczą, która zajęła się opracowaniem nowych Celów Zrównoważonego Rozwoju. W sierpniu 2015 roku 193 państwa członkowskie ONZ, osiągnęły kompromis w sprawie dokumentu końcowego nowej agendy zatytułowanej „Przekształcanie naszego świata: Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju – 2030”. Agenda obejmująca 17 celów oraz 169 szczegółowych zadań przyjęta została podczas sesji plenarnej Zgromadzenia Ogólnego ONZ na wysokim szczeblu która odbywała się w dniach 25-27 września 2015 w Nowym Jorku.

Cele Zrównoważonego Rozwoju i zadania z nimi powiązane, mają globalny charakter i powinny być realizowane na całym świecie, przy uwzględnieniu uwarunkowań poszczególnych krajów, ich możliwości i poziomu rozwoju oraz zgodności z krajowymi strategiami i priorytetami. O ile Milenijne Cele Rozwoju skupiły się na państwach rozwijających się, szczególnie na tych najbardziej uboższych, o tyle Cele Zrównoważonego Rozwoju dotyczą całego świata, państw rozwiniętych i państw rozwijających się.

Cele obejmują takie dziedziny jak ludzie, nasza planeta, dobrobyt, pokój na świecie i partnerstwo.

Ludzie, jesteśmy zdeterminowani do wyeliminowania ubóstwa i głodu we wszystkich ich formach i wymiarach oraz zapewnić wszystkim ludziom możliwość wykorzystania swojego potencjału z godnością, w zdrowym środowisku i zgodnie z zasadą równości. (Cele 1, 2, 3, 4, 5 i 6).

Nasza planeta, chcemy chronić Ziemię przed pogarszającym się stanem środowiska poprzez zrównoważoną konsumpcję i produkcję, zrównoważone zarządzanie surowcami naturalnymi i podejmowanie pilnych działań przeciwdziałając zmianom klimatycznym, wspierając potrzeby obecnych i przyszłych pokoleń. (Cele 7, 8, 9, 10 i 11).

Dobrobyt, chcemy zapewnić wszystkim ludziom godne i satysfakcjonujące życie oraz sprawić by rozwój gospodarczy, społeczny i technologiczny zachodził w zgodzie z naturą. (Cele 12, 13, 14 i 15).

Pokój na świecie, budujemy pokojowe, jak i inkluzywne społeczeństwa, wolne od strachu i przemocy. Nie ma zrównoważonego rozwoju bez pokoju, jak i nie ma pokoju bez zrównoważonego rozwoju.

Partnerstwo, zmobilizujemy środki potrzebne do wdrożenia tej agendy poprzez rewitalizację globalnego partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju w duchu wzmocnionej globalnej solidarności, skupionego w szczególności na potrzebach najbardziej uboższych osób i najbardziej wrażliwych grupach, oraz we współpracy wszystkich państw, stron i ludzi na całym świecie. (Cel 16).

Cele są realizowane od 1 stycznia 2016 r. a mają być osiągnięte do końca 2030 roku. Realizacja celów i zadań będzie podlegać przeglądowi i monitorowaniu za pomocą wskaźników globalnych. (Cel 17).

Więcej informacji na ten temat:

<http://www.unic.un.org.pl/strony-2011-2015/zrownowazony-rozwoj-i-cele-zrownowazonego-rozwoju/2860>.

Zrównoważony rozwój – co to takiego (10 minut)

Wspólnie wypracujcie definicję zrównoważonego rozwoju, zapisz ją na tablicy lub dużym arkuszu papieru. Najbardziej popularna definicja zrównoważonego rozwoju mówi, że jest to taki rozwój, w którym potrzeby obecnego pokolenia mogą być zaspokojone bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie.

Zrównoważony rozwój zakłada równowagę pomiędzy wzrostem gospodarczym, jakością życia ludzi i troską o środowisko. Autorzy CZR piszą: „Zrównoważony rozwój zakłada, że eliminacja ubóstwa we wszystkich jego formach i wymiarach, zwalczanie nierówności wewnątrz i pomiędzy krajami, ochrona naszej planety, dążenie do trwałego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz wspieranie integracji społecznej są ze sobą połączone i współzależne”.

Cele Zrównoważonego Rozwoju (25 minut)

Rozłóż na podłodze lub połączonych stołach duży arkusz papieru pakowego a na nim przyklej wydrukowane logotypy poszczególnych CZR tak by utworzyły koło (załącznik nr 2).

Rozdaj uczestnikom karteczki z wydrukowanymi zadaniami do poszczególnych celów oraz pełnymi nazwami celów (na logotypach znajdują się uproszczone nazwy) - załącznik nr 3. Każdy uczestnik powinien dostać kilka karteczek. Poproś o zapoznanie się z wylosowanymi zadaniami a następnie przyklejenie ich na zewnętrznej części okręgu przy właściwym celu. Gdy zadanie zostanie wykonane, wyjaśnij, że autorzy agendy zwracają szczególną uwagę nie tylko na to, by

realizacja celów obejmowała całą ludzkość, nie wykluczając nikogo, ale także są przekonani, że wszystkie cele należy realizować równolegle, gdyż tylko wtedy siłą synergii wzajemnie siebie wzmacniają. *„Wzajemne powiązania i zintegrowany charakter Celów Zrównoważonego Rozwoju mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia realizacji nowej Agendy.”*

Poproś uczestników, aby zastanowili się, w jaki sposób realizacja jednych celów wpływa na realizację innych. Na przykład poprawa warunków społeczno-ekonomicznych, zmniejszenie ubóstwa i lepszy dostęp do edukacji ma wpływ na zdrowie ludzi; nie da się wyeliminować problemu głodu bez zapewnienia pokoju. Poproś o podawanie konkretnych przykładów powiązań. Każde powiązanie zaznaczajcie rysując linię łączącą dwa lub więcej celów. Zachęć uczestników, by podawali jak najwięcej przykładów.

CZR dla zwykłych ludzi (20 minut)

Wyjaśnij, że intencją autorów agendy jest by obejmowała ona wszystkich ludzi, zarówno z krajów najbogatszych i najbiedniejszych, kobiety i mężczyzn, dzieci i osoby starsze, ludzi różnych wyznań, narodowości, w różnym stopniu sprawnych, jednym słowem każdego. To ważne by uświadomić sobie, że agenda ma wspierać najstabilniej rozwinięte kraje w walce z ubóstwem, ale także ma niwelować nierówności i wspierać mieszkańców krajów bardziej rozwiniętych w ich zrównoważonym rozwoju. W realizację celów zaangażowana jest społeczność międzynarodowa poprzez różnorodne partnerstwa, ale kluczową rolę odgrywają rządy krajowe.

Poproś uczestników, by raz jeszcze spojrzeli na cele i zadania i zastanowili się, w jaki sposób realizacja CZR może wpłynąć na ich życie oraz w jaki sposób oni sami mogą przyczyniać się do realizacji CZR. Jak mogą wpływać na CZR w swoim codziennym życiu, podejmując drobne działania. Poproś o zapisanie odpowiedzi na małych kolorowych karteczkach (rozdaj karteczki w dwóch kolorach, jeden do zapisania tego jak CZR wpłyną na moje życie i drugi – do zapisania mojego wpływu na realizację CZR). Poproś o zapisywanie każdego pomysłu na osobnej karteczce, tak by można je było przykleić przy pasującym CZR na kole celów.

Poproś uczestników o przyklejenie swoich odpowiedzi, a następnie przeczytaj wybrane, najciekawsze pomysły. Podsumuj ćwiczenie zwracając uwagę na konieczność osobistego zaangażowania każdego z nas.

Jak opowiedzieć o Celach Zrównoważonego Rozwoju w minutę (45 minut przygotowania + 15 minut oglądania)

Ponownie podziel uczestników na zespoły. Zwróć uwagę, by w każdym zespole znalazła się choć jedna osoba posiadająca telefon/tablet, który będzie mógł służyć do nagrywania filmiku. Rozłóż wśród nich kartki z numerami sześciu celów (numery 1, 2, 7, 12, 13 i 17), rozdaj grupom broszury „Rozwój? Nie szkodzi. Dobre życie dla wszystkich według Celów Zrównoważonego Rozwoju”. Możesz pobrać broszurę w formacie PDF ze strony: www.globalnepoludnie.pl/Dobre-zycie-dla-wszystkich-wedlug

Wyjaśnij, że kolejne zadanie będzie polegało na przygotowaniu krótkiego, maksymalnie jednogodzinowego materiału dziennikarskiego na temat wylosowanego CZR. Uczestnicy mogą posiłkować się tekstami z broszury, informacjami wypracowanymi we wcześniejszej części zajęć (patrz koło CZR) oraz informacjami z internetu.

Przekaż uczestnikom przykładowe źródła rzetelnej wiedzy nt. CZR:

po polsku:

<http://www.un.org.pl/>,

<http://ungc.org.pl/sdg/sustainable-development-goals/>

po angielsku:

<https://sustainabledevelopment.un.org/>,

<http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>,

<http://www.globalgoals.org/>,

<https://www.theguardian.com/global-development/sustainable-development-goals>

<https://twitter.com/GlobalGoalsUN>

<https://twitter.com/UNDP>

<https://www.facebook.com/globalgoalsUN/>

<https://www.facebook.com/globalgoals.org/>

Wyznacz czas na zebranie materiałów, przygotowanie i nagranie filmów (ok. 45 minut).

Po tym czasie zgraj filmiki na komputer, wspólnie je obejrzyjcie i omówcie.

Podsumowanie (5 minut + 20 minut)

Poproś uczestników, by jednym słowem opisali czym są CZR dla nich. Zapisane na małych karteczkach słowa możecie wkleić do środka koła celów.

Na zakończenie zaproponuj uczestnikom wspólne obejrzenie filmu „Dobre życie. Obietnica rozwoju w Namibii i Bułgarii”. W celu otrzymania bezpłatnego dostępu do filmu zajrzyj na: www.globalnepoludnie.pl/Dobre-zycie-w-Namibii-i-Bulgarii

Jako kontynuację zajęć możesz zaproponować uczestnikom kolejne spotkanie, które przeznaczone będzie na rozegranie gry symulacyjnej „SmileUrbo”. Możesz zaproponować uczestnikom również, by rozegrali grę ze swoimi znajomymi w wolnym czasie.

SmileUrbo to interaktywna gra symulacyjna, zaprojektowana tak, aby stawiać graczom realne wyzwania. Praca w grupie i konieczność podejmowania wspólnych decyzji w SmileUrbo uczą komunikacji, rozwiązywania problemów, zarządzania czasem i rozwijają kompetencje negocjacyjne graczy. SmileUrbo łączy nowe technologie i interakcje graczy na żywo. Aby móc dyskutować, gracze muszą znajdować się w tym samym pomieszczeniu, jednak postępy w grze śledzone są na komputerze i urządzeniach mobilnych. Uczestnicy podczas rozgrywki wcielają się w role poszczególnych postaci, np. rolnika, dyrektora szkoły czy rybaka w małej wiosce, która znajduje się w trudnej sytuacji, panuje bezrobocie, jest problem z dostępem do czystej wody, a ludzie chorują. Rada wioski staje przed trudną decyzją, inwestor chce wybudować w tym miejscu ekskluzywny hotel. Jak budowa wpłynie na życie w wiosce?

Aby uzyskać dostęp do gry, należy skontaktować się z Fundacją Innowatorium, e-mail: smileurbo@innowatorium.org. Gra zaprojektowana przez Polkę Aleksandrę Zemke zdobyła główną nagrodę w prestiżowym konkursie World Summit Youth Award. Więcej informacji na stronie www.smileurbo.com/pl/

Autorka scenariusza: Gosia Świderek

Scenariusz zajęć powstał w ramach kampanii Polskiej Zielonej Sieci „Rozwój? Nie szkodzi. Kampania edukacyjna na temat Celów Zrównoważonego Rozwoju skierowana do młodzieży, studentów i osób dorosłych.” współfinansowanej w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Kampania jest częścią 3-letniego przedsięwzięcia „Sprawdzamy Inwestycje dla Rozwoju”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Publikacja wyraża wyłącznie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Unii Europejskiej.

Scenariusz zajęć jest dostępny na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/). Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Małgorzaty Świderek i Polskiej Zielonej Sieci. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2016. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.

Załącznik nr 1**Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030, rozdział „Nasza wizja”**

Chcemy świata wolnego od ubóstwa, głodu, chorób i niedostatku, świata w którym każdy człowiek ma możliwość rozwoju. Świata wolnego od lęku i przemocy. Świata, w którym zapanuje powszechna umiejętność czytania i pisanie. Świata ze sprawiedliwym i powszechnym dostępem do wysokiej jakości edukacji na wszystkich jej poziomach, do opieki zdrowotnej i zabezpieczenia społecznego, w którym zapanuje dobrobyt fizyczny, psychiczny i społeczny. Świata, w którym potwierdzamy nasze zobowiązania dotyczące prawa każdego człowieka do dostępu do bezpiecznej wody pitnej i urządzeń sanitarnych, w którym higiena jest na wyższym poziomie, i w którym wszyscy ludzie mają dostęp do wystarczającej ilości bezpiecznej, pożywnej i przystępnej cenowo żywności. Świata, w którym miasta i osiedla ludzkie są bezpieczne, odporne i zrównoważone, oraz w których każdy człowiek ma dostęp do stabilnej, zrównoważonej i przystępnej cenowo energii.

✂

Widzimy świat, w którym panuje powszechne poszanowanie praw człowieka i godności ludzkiej, praworządności, sprawiedliwości, równości oraz brak dyskryminacji, niezależnie od rasy, pochodzenia etnicznego i różnorodności kulturowej; i w którym istnieją równe szanse, umożliwiające pełne wykorzystanie potencjału ludzkiego i przyczyniające się do budowania wspólnego dobrobytu. Świat, który inwestuje w swoje dzieci, w którym każde dziecko dorasta wolne od przemocy i wyzysku. Świat, w którym każda kobieta i dziewczynka ma zagwarantowaną pełną równość płci, i w którym zniesiono wszelkie bariery prawne, społeczne i ekonomiczne utrudniające wzmocnienie ich pozycji. Świat sprawiedliwy, godziwy, tolerancyjny, otwarty i sprzyjający integracji społecznej, w którym spełniane są potrzeby najsłabszych.

✂

Widzimy świat, w którym w każdym kraju ma miejsce trwały i zrównoważony wzrost gospodarczy sprzyjający integracji społecznej, a wszyscy mają możliwość godnej pracy. Świat, w którym obowiązują wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji, a wykorzystanie wszystkich zasobów naturalnych – od powietrza po glebę, od rzek, jezior i formacji wodonośnych po morza i oceany – ma charakter zrównoważony. Świat, w którym demokracja, dobre sprawowanie władzy i praworządność, a także sprzyjające warunki otoczenia na poziomie krajowym i międzynarodowym, mają kluczowe znaczenie dla zrównoważonego rozwoju, w tym dla trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego integracji społecznej, rozwoju społecznego, ochrony środowiska oraz zwalczania ubóstwa i głodu. Świat, w którym rozwój i wykorzystywane technologie ograniczają swój wpływ na zmiany klimatu, dbają o zachowanie różnorodności biologicznej i są odporne na niekorzystne warunki zewnętrzne. Świat, w którym ludzkość żyje w harmonii z naturą oraz w którym zapewniona jest ochrona przyrody i innych żyjących gatunków

Załącznik nr 2

Każdy z 17 wycinków na osobnej stronie, tak by po wycięciu można było ułożyć wielkie koło.

1 KONIEC ZUBÓSTWEM

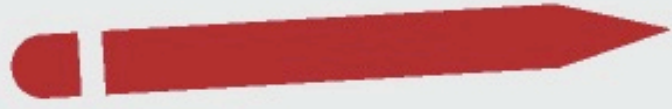
2
ZERO
GLÓD

3 DOBRE ZDROWIE I JAKOŚĆ ŻYCIA

4 **JAKOŚCIOWA** **EDUKACJA**

5 RÓWNOŚĆ PŁCI

6

**CZYSTA WODA
I WARUNKI
SANITARNE**

7

**CZYSTA
IDOSTĘPNA
ENERGIA**

A large, stylized number '8' in a dark red color, tilted slightly to the right. It serves as a background for the text and graphics.

8

**GODNA PRACA
I WZROST
EKONOMICZNY**

9 **PRZEMYSŁ, INNOWACYJNOŚĆ, INFRASTRUKTURA**

10

**MNIEJ
NIERÓWNOŚCI**

11

**ZRÓWNOWAŻONE
MIASTA
I SPOŁECZNOŚCI**

12

**ODPOWIEDZIALNA
KONSUMPCJA
I PRODUKCJA**

13

**AKCJA
KLIMATYCZNA**

14 ŻYCIE
POD WODĄ

15

ŻYCIE NA LADZIE

16

**POKÓJ,
SPRAWIEDLIWOŚĆ
I SILNE INSTYTUCJE**

17

**PARTNERSTWA
NA RZECZ CEŁÓW**

Załącznik nr 3**Cel 1: Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym**

1.1 Do 2030 roku wyeliminować skrajne ubóstwo w odniesieniu do wszystkich ludzi na całym świecie, aktualnie określone jako utrzymywanie się za mniej niż 1,25 USD dziennie

1.2 Do 2030 roku zmniejszyć przynajmniej o połowę odsetek mężczyzn, kobiet i dzieci żyjących w ubóstwie, we wszystkich jego wymiarach określonych zgodnie z polityką danego kraju

1.3 Wdrożyć właściwe dla poszczególnych krajów systemy i mechanizmy zabezpieczenia społecznego dla wszystkich ludzi, włącznie z najniższymi klasami społecznymi, oraz objąć nimi do 2030 roku jak największą liczbę ludzi ubogich i szczególnie narażonych

1.4 Do 2030 roku zapewnić wszystkim kobietom i mężczyznom, w szczególności osobom ubogim i szczególnie podatnym na zagrożenia, równe prawa w dostępie do zasobów gospodarczych oraz podstawowych usług, prawo do własności i sprawowania kontroli nad gruntami i innym mieniem, prawo dziedziczenia, dostęp do stosownych nowych technologii oraz usług finansowych, w tym mikrofinansowania

1.5 Do 2030 roku zbudować odporność na zagrożenia wśród osób ubogich i narażonych na zagrożenia, zmniejszyć ich podatność na zagrożenia i bezbronność wobec ekstremalnych zjawisk klimatycznych oraz innych wstrząsów gospodarczych, społecznych i środowiskowych, a także katastrof naturalnych

1.a Zagwarantować znaczącą mobilizację środków pochodzących z różnych źródeł, w tym ze zwiększonej współpracy rozwojowej, by zapewnić odpowiednie i przewidywalne środki dla krajów rozwijających się, w szczególności dla państw najsłabiej rozwiniętych, w celu umożliwienia realizacji programów i polityki w zakresie wyeliminowania ubóstwa we wszystkich jego formach

1.b Stworzyć ramy stabilnej polityki na poziomie krajowym, regionalnym i międzynarodowym w oparciu o strategię rozwoju wspierające ubogich i uwzględniające kwestię płci, by wesprzeć szybkie inwestowanie w działania ukierunkowane na eliminację ubóstwa

Cel 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo

2.1 Do 2030 roku wyeliminować głód i zapewnić wszystkim ludziom, w szczególności ubogim i narażonym na zagrożenia, w tym niemowlętom, dostęp do bezpiecznej i pożywnej żywności w wystarczającej ilości przez cały rok

2.2 Do 2030 roku wyeliminować wszystkie formy niedożywienia, w tym do 2025 r. zrealizować uzgodnione na szczeblu międzynarodowym zadania dotyczące zaburzeń wzrostu wśród dzieci poniżej piątego roku życia oraz zapewnić właściwą żywność dla dorastających dziewcząt, ciężarnych i karmiących kobiet oraz osób starszych

2.3 Do 2030 roku podwoić wydajność rolnictwa i dochody drobnych producentów żywności, w szczególności kobiet, rdzennej ludności, rodzinnych gospodarstw rolnych, pasterzy i rybaków, m.in. poprzez bezpieczny i równy dostęp do ziemi oraz innych zasobów i czynników produkcji, dostęp do wiedzy, usług finansowych i rynków oraz możliwości zwiększenia wartości dodanej i zatrudnienia poza sektorem rolniczym

2.4 Do 2030 roku utworzyć systemy zrównoważonej produkcji żywności oraz wdrożyć praktyki prężnego rolnictwa mające zwiększyć wydajność i produkcję, zachować ekosystemy, wzmocnić zdolność przystosowania się do zmian klimatu, ekstremalnych zjawisk pogodowych, suszy, powodzi i innych katastrof, a także mające stopniowo poprawiać jakość gleby i gruntów

2.5 Do 2020 roku zapewnić różnorodność genetyczną nasion, roślin uprawnych, zwierząt hodowlanych i udomowionych oraz powiązanych z nimi dzikich gatunków, w tym poprzez skutecznie zarządzane i różnorodne banki nasion i roślin na poziomie krajowym, regionalnym i międzynarodowym, jak również promować uczciwy i sprawiedliwy podział oraz dostęp do korzyści płynących z wykorzystania zasobów genetycznych oraz związanej z nimi tradycyjnej wiedzy, zgodnie z ustaleniami na szczeblu międzynarodowym

2.a Zwiększyć inwestycje, w tym poprzez wzmocnioną współpracę międzynarodową, w infrastrukturę obszarów wiejskich, badania w dziedzinie rolnictwa i usług, rozwój technologii oraz banki zasobów genetycznych roślin i inwentarza żywego w celu zwiększenia zdolności produkcyjnych gospodarstw rolnych w krajach rozwijających się, zwłaszcza w tych najsłabiej rozwiniętych

2.b Ograniczyć i zapobiegać restrykcjom handlowym i nieprawidłowościom na światowych rynkach rolnych, w tym poprzez równoczesną likwidację wszystkich form rolnych subwencji eksportowych i wszystkich innych środków wywozowych o analogicznym działaniu, zgodnie z mandatem Rundy z Doha (*Doha Development Round*)

2.c Podjąć działania zapewniające prawidłowe funkcjonowanie rynków towarów żywnościowych i ich pochodnych oraz ułatwiających dostęp do aktualnych informacji rynkowych, w tym do informacji o rezerwach żywnościowych, by ograniczyć ekstremalną niestabilność cen żywności

✂

Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt

✂

3.1 Do 2030 roku zmniejszyć globalny wskaźnik umieralności okołoporodowej do poziomu poniżej 70 przypadków na 100 000 żywych urodzeń

✂

3.2 Do 2030 roku wyeliminować przypadki zgonów, którym można zapobiec, wśród noworodków i dzieci poniżej piątego roku życia. Wszystkie państwa będą dążyć do ograniczenia umieralności noworodków i osiągnięcia maksymalnego poziomu 12 przypadków zgonów na 1000 żywych urodzeń i umieralności dzieci poniżej piątego roku życia do maksymalnego poziomu 25 przypadków zgonów na 1000 żywych urodzeń

✂

3.3 Do 2030 roku wyeliminować epidemie AIDS, gruźlicy, malarii i zaniedbanych chorób tropikalnych oraz zwalczyć wirusowe zapalenie wątroby, choroby wodopochodne oraz inne choroby zakaźne

✂

3.4 Do 2030 roku obniżyć o 1/3 przedwczesną umieralność z powodu chorób niezakaźnych poprzez zapobieganie i leczenie oraz promowanie zdrowia psychicznego i dobrobytu

✂

3.5 Wzmocnić zapobieganie i leczenie uzależnień od środków odurzających, w tym narkotyków oraz szkodliwego spożycia alkoholu

✂

3.6 Do 2020 roku zmniejszyć o połowę liczbę wszystkich rannych i ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych na świecie

✂

3.7 Do 2030 roku zapewnić powszechny dostęp do świadczeń z zakresu zdrowia seksualnego i prokreacyjnego, w tym planowania rodziny, informacji i edukacji, oraz włączyć zdrowie prokreacyjne do krajowych strategii i programów

✂

3.8 Zapewnić powszechną opiekę zdrowotną, w tym zabezpieczenie przed ryzykiem finansowym, dostęp do wysokiej jakości podstawowej opieki zdrowotnej oraz bezpiecznych, skutecznych, wysokiej jakości, przystępnych cenowo lekarstw i szczepionek

✂

3.9 Do 2030 roku znacząco obniżyć liczbę zgonów i chorób powodowanych przez niebezpieczne substancje chemiczne oraz zanieczyszczenie i skażenie powietrza, wody i gleby

3.a Zintensyfikować proces wdrażania Ramowej konwencji Światowej Organizacji Zdrowia o ograniczeniu użycia tytoniu (*World Health Organization Framework Convention on Tobacco Control*) we wszystkich krajach, stosownie do potrzeb

3.b Wspierać badania oraz opracowanie nowych szczepionek i lekarstw przeciwko chorobom zakaźnym i niezakaźnym, które dotyczą przede wszystkim krajów rozwijających się. Zapewnić dostęp do podstawowych lekarstw i szczepionek po przystępnej cenie, zgodnie z Deklaracją z Doha dotyczącą Porozumienia w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej i zdrowia publicznego (*Doha Declaration on the TRIPS Agreement and Public Health*), które potwierdza prawo krajów rozwijających się do korzystania w pełni z postanowień Porozumienia w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (*Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights*) odnośnie do wykorzystania elastyczności w celu ochrony zdrowia publicznego i w szczególności zapewnienia wszystkim dostępu do lekarstw

3.c Znacznie zwiększyć finansowanie ochrony zdrowia, jak również nabór, rozwój, szkolenie i utrzymanie pracowników opieki zdrowotnej w krajach rozwijających się, szczególnie w tych najuboższych oraz rozwijających się małych państwach wyspiarskich

3.d Wzmocnić zdolność wszystkich krajów, szczególnie państw rozwijających się, w zakresie wczesnego ostrzegania, redukcji ryzyka oraz zarządzania krajowym i globalnym ryzykiem w obszarze zdrowia

✂

Cel 4. Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie

✂

4.1 Do 2030 roku zapewnić wszystkim dziewczętom i chłopcom uzyskanie nieodpłatnej, sprawiedliwej, dobrej jakości edukacji na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym, prowadzącej do istotnych i efektywnych rezultatów

✂

4.2 Do 2030 roku zapewnić wszystkim dziewczętom i chłopcom dostęp do możliwości wysokiej jakości rozwoju we wczesnym dzieciństwie, opieki i edukacji przedszkolnej przygotowującej do rozpoczęcia edukacji na poziomie podstawowym

✂

4.3 Do 2030 roku zapewnić wszystkim kobietom i mężczyznom równy dostęp do przystępnej finansowo i wysokiej jakości edukacji technicznej, zawodowej i wyższej, w tym do uczelni wyższych

✂

4.4 Do 2030 roku znacznie zwiększyć liczbę młodzieży i dorosłych, którzy posiadają odpowiednie umiejętności, w tym techniczne i zawodowe, potrzebne do uzyskania zatrudnienia, znalezienia godziwej pracy i rozwoju przedsiębiorczości

✂

4.5 Do 2030 roku wyeliminować nierówność płci w edukacji i zapewnić równy dostęp do edukacji i szkolenia zawodowego na wszystkich poziomach dla najsłabszych, w tym dla osób niepełnosprawnych, rdzennej ludności oraz dla dzieci w bardzo trudnej sytuacji

✂

4.6 Do 2030 roku zapewnić nabycie umiejętności czytania, pisanie oraz liczenia przez młodzież i znaczny odsetek osób dorosłych, zarówno kobiet jak i mężczyzn

✂

4.7 Do 2030 roku zapewnić, że wszyscy uczący się przyswoją wiedzę i nabeżdą umiejętności potrzebne do promowania zrównoważonego rozwoju, w tym, między innymi, poprzez edukację na rzecz zrównoważonego rozwoju i zrównoważonego stylu życia, praw człowieka, równości płci, promowania kultury pokoju i niestosowania przemocy, globalnego obywatelstwa oraz docenienia różnorodności kulturowej i wkładu kultury w zrównoważony rozwój

4.a Tworzyć nowe i ulepszać stan istniejących już placówek edukacyjnych, które powinny uwzględniać potrzeby dzieci, osób niepełnosprawnych i różnice płci, a także zapewnić bezpieczne, wolne od przemocy, efektywne i sprzyjające włączeniu społecznemu środowisko nauczania dla wszystkich

4.b Do 2020 roku znacząco zwiększyć globalnie liczbę stypendiów dla obywateli krajów rozwijających się, w szczególności dla osób pochodzących z krajów najsłabiej rozwiniętych, rozwijających się małych państw wyspiarskich i krajów afrykańskich, aby umożliwić im studiowanie na wyższych uczelniach, w tym dostęp do szkoleń zawodowych, technologii informacyjnych i komunikacyjnych, programów technicznych, inżynieryjnych i naukowych w krajach rozwiniętych i rozwijających się

4.c Do 2030 roku znacząco zwiększyć liczbę wykwalifikowanych nauczycieli, w tym w drodze międzynarodowej współpracy w zakresie szkolenia nauczycieli w krajach rozwijających się, szczególnie w krajach najsłabiej rozwiniętych i rozwijających się małych państwach wyspiarskich

✂

Cel 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt

✂

5.1 Wyeliminować dyskryminację wobec kobiet i dziewcząt we wszystkich formach na całym świecie

✂

5.2 Wyeliminować wszelkie formy przemocy wobec kobiet i dziewcząt w sferze publicznej i prywatnej, w tym handel ludźmi, wykorzystywanie seksualne i inne formy wyzysku

✂

5.3 Wyeliminować wszelkie szkodliwe praktyki, takie jak wczesne i przymusowe małżeństwa, małżeństwa dzieci, a także okaleczanie żeńskich narządów płciowych

✂

5.4 Uznać i docenić nieodpłatną opiekę i pracę w domu poprzez zapewnienie świadczeń publicznych, infrastruktury, zabezpieczenia społecznego oraz poprzez promowanie wspólnej odpowiedzialności w gospodarstwie domowym i rodzinie, zgodnie z krajowymi uwarunkowaniami

✂

5.5 Zapewnić kobietom pełny i efektywny udział oraz równe szanse w pełnieniu funkcji przywódczych na wszystkich szczeblach procesu decyzyjnego w życiu politycznym, ekonomicznym i publicznym

✂

5.6 Zapewnić powszechny dostęp do ochrony zdrowia seksualnego i prokreacyjnego oraz korzystanie z praw prokreacyjnych, zgodnie z Programem działań międzynarodowej konferencji na rzecz ludności i rozwoju (*Programme of Action of the International Conference on Population and Development*), Pekińską platformą działania (*Beijing Platform for Action*) i dokumentami końcowymi ich konferencji przeglądowych

5.a Przeprowadzić reformy zapewniające kobietom równe prawa w dostępie do zasobów gospodarczych, prawa własności, sprawowania kontroli nad gruntami i innym mieniem, dostęp do usług finansowych, prawo dziedziczenia oraz prawo do korzystania z zasobów naturalnych, zgodnie z prawem krajowym

5.b Upowszechnić korzystanie z technologii, w szczególności technologii informacyjnych i komunikacyjnych, by przyczyniać się do wzmocnienia pozycji kobiet

5.c Przyjąć oraz wzmocnić politykę i skuteczne ustawodawstwo promujące równość płci oraz wzmacniające pozycję kobiet i dziewcząt na wszystkich szczeblach

✂

Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi

✂

6.1 Do 2030 roku zapewnić powszechny i sprawiedliwy dostęp do bezpiecznej wody pitnej po przystępnej cenie

✂

6.2 Do 2030 roku zapewnić wszystkim ludziom dostęp do odpowiednich i godziwych warunków sanitarnych i higieny oraz wyeliminować praktyki defekacji na otwartej przestrzeni, przy czym należy zwrócić szczególną uwagę na potrzeby kobiet, dziewcząt i osób w szczególnie trudnej sytuacji

✂

6.3 Do 2030 roku poprawić jakość wód poprzez zmniejszenie zanieczyszczeń, likwidowanie wysypisk śmieci, ograniczenie stosowania szkodliwych substancji chemicznych i innych niebezpiecznych materiałów. Zmniejszyć o połowę ilość nie oczyszczonych ścieków oraz znacząco podnieść poziom recyklingu i bezpiecznego ponownego wykorzystania materiałów w skali globalnej

✂

6.4 Do 2030 roku znacząco podnieść efektywność wykorzystania wód we wszystkich sektorach oraz zapewnić zrównoważony pobór oraz zapasy wody słodkiej, by rozwiązać problem niedoboru wody i znacząco zmniejszyć liczbę ludzi cierpiących z tego powodu

✂

6.5 Do 2030 roku wdrożyć zintegrowane zarządzanie zasobami wodnymi na wszystkich poziomach, w tym poprzez odpowiednią współpracę transgraniczną

✂

6.6 Do 2020 roku zapewnić ochronę i odtworzyć ekosystemy zależne od wody, w tym tereny górskie, lasy, tereny podmokłe, rzeki, jeziora i warstwy wodonośne

6.a Do 2030 roku rozszerzyć współpracę międzynarodową i wsparcie potencjału krajów rozwijających się w podejmowaniu działań i opracowaniu programów związanych z wodą i warunkami sanitarnymi, m.in. w takich dziedzinach jak: gromadzenie wody, odsalanie, efektywna gospodarka wodna, oczyszczanie ścieków, recykling i technologie ponownego wykorzystania wody

6.b Wspierać i wzmacniać udział lokalnych społeczności w poprawie gospodarowania zasobami wodnymi i polepszaniu infrastruktury sanitarnej

✂

Cel 7. Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie

✂

7.1 Do 2030 roku zapewnić powszechny dostęp do przystępnych cenowo, niezawodnych i nowoczesnych usług energetycznych

✂

7.2 Do 2030 roku znacząco zwiększyć udział odnawialnych źródeł energii w globalnym miksie energetycznym

✂

7.3 Do 2030 roku podwoić wskaźnik wzrostu globalnej efektywności zużycia energii

7.a Do 2030 roku zwiększyć międzynarodową współpracę ułatwiającą dostęp do badań nad czystą energią i technologii w obszarze energii odnawialnej, efektywności energetycznej oraz zaawansowanych i czystszych technologii paliw kopalnych, a także promować inwestowanie w infrastrukturę energetyczną i czyste technologie energetyczne

7.b Do 2030 roku rozbudować infrastrukturę i zmodernizować technologie umożliwiające dostęp do nowoczesnych i zrównoważonych usług energetycznych dla wszystkich mieszkańców krajów rozwijających się, w szczególności państw najuboższych, rozwijających się małych państw wyspiarskich i rozwijających się krajów śródlądowych, zgodnie z ich programami rozwojowymi

✂

Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienia oraz godną pracę dla wszystkich ludzi

✂

8.1 Utrzymać wzrost gospodarczy na jednego mieszkańca, biorąc pod uwagę krajowe uwarunkowania, oraz, w szczególności, osiągnąć i utrzymać przynajmniej 7% roczny wzrost produktu krajowego brutto w krajach najmniej rozwiniętych

✂ -----
 8.2 Osiągnąć wyższy poziom wydajności gospodarczej poprzez dywersyfikację, modernizację technologiczną i innowacje, a także poprzez skupienie się na sektorach o wysokiej wartości dodanej oraz o wysokim wskaźniku pracochłonności

✂ -----
 8.3 Promować politykę rozwojową wspierającą działalność produkcyjną, tworzenie godziwych miejsc pracy, przedsiębiorczość, kreatywność i innowacje, oraz zachęcać do wychodzenia z szarej strefy i rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym poprzez dostęp do usług finansowych

✂ -----
 8.4 Do 2030 roku stopniowo zwiększać globalną efektywność wykorzystania zasobów w konsumpcji i produkcji oraz dążyć do zerwania z zależnością między wzrostem gospodarczym i degradacją środowiska, zgodnie z dziesięcioletnimi programami ramowymi na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji (*10-Year Framework of Programmes on Sustainable Consumption and Production*) z wiodącą rolą krajów rozwiniętych

✂ -----
 8.5 Do 2030 roku zapewnić pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich kobiet i mężczyzn, w tym dla ludzi młodych i osób niepełnosprawnych; zapewnić jednakowe wynagrodzenie za pracę o takiej samej wartości

✂ -----
 8.6 Do 2020 roku znacznie zmniejszyć odsetek młodych ludzi pozostających bez pracy i nie uczestniczących w procesie edukacji lub szkoleniach

✂ -----
 8.7 Podjąć natychmiastowe i efektywne środki, by wyeliminować pracę przymusową, współczesne formy niewolnictwa i handel ludźmi; zakazać i wyeliminować najgorsze formy pracy dzieci, w tym rekrutację i wykorzystywanie dzieci-żołnierzy. Do 2025 roku wyeliminować pracę dzieci we wszystkich jej formach

✂ -----
 8.8 Chronić prawa pracownicze oraz promować bezpieczne środowisko pracy dla wszystkich pracowników, w tym pracowników-migrantów, w szczególności dla kobiet migrantek i osób mających niepewne zatrudnienie

✂ -----
 8.9 Do 2030 roku opracować i wdrożyć polityki promujące zrównoważoną turystykę, która tworzy miejsca pracy oraz promuje lokalną kulturę i produkty

✂ -----
 8.10 Zwiększyć zdolność krajowych instytucji finansowych, aby ułatwić i rozszerzyć dostęp do bankowości, ubezpieczeń i usług finansowych dla wszystkich

8.a Zwiększyć wsparcie w ramach Pomocy na rzecz rozwoju handlu (*Aid for Trade*) skierowane do krajów rozwijających się, w szczególności państw najsłabiej rozwiniętych, w tym poprzez Wzmocniony zintegrowany ramowy program pomocy technicznej na rzecz rozwoju handlu dla najsłabiej rozwiniętych państw (*Enhanced Integrated Framework for Trade-related Technical Assistance to Least Developed Countries*)

8.b Do 2020 roku opracować i wdrożyć globalną strategię w zakresie zatrudniania młodych ludzi oraz Globalny pakt pracy (*Global Jobs Pact*) przygotowany przez Międzynarodową Organizację Pracy

✂ -----
Cel 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność

✂ -----
 9.1 Budować niezawodną, zrównoważoną, trwałą i stabilną infrastrukturę dobrej jakości, w tym infrastrukturę regionalną i transgraniczną, wspierającą rozwój gospodarczy i dobrobyt ludzi. Zapewnić wszystkim ludziom równy dostęp do infrastruktury po przystępnej cenie

✂ -----
 9.2 Promować zrównoważoną, sprzyjającą włączeniu społecznemu. industrializację i do 2030 roku znacznie zwiększyć udział przemysłu w zatrudnieniu i wytwarzaniu PKB, biorąc pod uwagę uwarunkowania krajowe oraz podwoić ten udział w krajach najsłabiej rozwiniętych

✂ -----
 9.3 Zwiększyć dostęp małych i innych przedsiębiorstw, w tym przemysłowych, w szczególności w krajach rozwijających się, do usług finansowych i przystępnych kredytów oraz włączyć je w łańcuchy wartości i zapewnić im udział w rynku

✂ -----
 9.4 Do 2030 roku zmodernizować infrastrukturę i unowocześnić przemysł, by zapewnić jego zrównoważony rozwój, przy zwiększeniu efektywności wykorzystania zasobów oraz stosowaniu czystych i przyjaznych dla środowiska technologii i procesów produkcyjnych, przy udziale wszystkich krajów, zgodnie z ich możliwościami

✂ -----
 9.5 Zintensyfikować badania naukowe i podnieść poziom technologiczny sektora przemysłowego we wszystkich krajach, szczególnie w krajach rozwijających się, w tym poprzez, do 2030 roku, innowacje, znaczne zwiększenie liczby

pracowników sektora badawczo-rozwojowego przypadających na każdy milion osób oraz poprzez zwiększanie publicznych i prywatnych nakładów finansowych na rozwój

9.a Ułatwić rozwój zrównoważonej i stabilnej infrastruktury w krajach rozwijających się poprzez zwiększenie wsparcia finansowego, technologicznego i technicznego dla krajów afrykańskich, krajów najłabiej rozwiniętych, rozwijających się krajów śródlądowych i rozwijających się małych państw wyspiarskich

9.b Wspierać krajowy rozwój technologiczny, badania i innowacyjność w krajach rozwijających się, w tym poprzez prowadzenie polityki sprzyjającej m.in. dywersyfikacji przemysłowej i zwiększaniu wartości dodanej dóbr surowcowych

9.c Znacząco zwiększyć dostęp do technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz dążyć do zapewnienia przystępnego cenowo i powszechnego dostępu do internetu w krajach najłabiej rozwiniętych do 2020 roku

✂

Cel 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami

✂

10.1 Do 2030 roku stopniowo osiągać i utrzymywać wzrost dochodu uzyskiwanego przez najbiedniejsze 40% populacji na poziomie wyższym niż średnia krajowa

✂

10.2 Do 2030 roku umożliwić i promować uczestnictwo w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym wszystkich ludzi, bez względu na wiek, płeć, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, status ekonomiczny bądź inne czynniki

✂

10.3 Zapewnić równe szanse oraz zmniejszać istniejące nierówności poprzez eliminowanie dyskryminujących praw, polityk i praktyk oraz promować odpowiednią legislację, polityki i działania w tym zakresie

✂

10.4 Przyjąć polityki, w szczególności fiskalną, w zakresie zabezpieczenia społecznego i wynagrodzeń oraz stopniowo osiągać większą równość

✂

10.5 Poprawić regulacje i monitorowanie globalnych rynków i instytucji finansowych oraz wzmocnić wdrażanie tych regulacji

✂

10.6 Wzmocnić reprezentację i głos krajów rozwijających się w procesie decyzyjnym w międzynarodowych instytucjach gospodarczych i finansowych, by budować bardziej skuteczne, wiarygodne, odpowiedzialne i praworządne instytucje

✂

10.7 Ułatwiać uporządkowaną, bezpieczną, regularną i odpowiedzialną migrację oraz przepływ ludzi, w tym poprzez implementację zaplanowanych i dobrze zarządzanych polityk migracyjnych

10.a Wprowadzić w życie zasadę specjalnego i różnicowanego traktowania krajów rozwijających się, w szczególności tych najłabiej rozwiniętych, zgodnie z wytycznymi Światowej Organizacji Handlu (WTO)

10.b Zapewnić oficjalną pomoc rozwojową (ODA) i przepływ środków finansowych, w tym bezpośrednie inwestycje zagraniczne, do krajów najbardziej potrzebujących, w szczególności do państw najłabiej rozwiniętych, krajów afrykańskich, rozwijających się małych państw wyspiarskich i rozwijających się państw śródlądowych, zgodnie z krajowymi planami i programami tych krajów

10.c Do 2030 roku zmniejszyć koszty transakcyjne zagranicznych przekazów pieniężnych migrantów do mniej niż 3% i wyeliminować kanały, w których te koszty przekraczają 5%

✂

Cel 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu

✂

11.1 Do 2030 roku zapewnić wszystkim ludziom dostęp do odpowiednich, bezpiecznych i przystępnych cenowo mieszkań oraz podstawowych usług, a także poprawić warunki życia w slumsach

✂

11.2 Do 2030 roku zapewnić wszystkim ludziom dostęp do bezpiecznych, przystępnych cenowo, zrównoważonych i łatwo dostępnych systemów transportu, podnieść poziom bezpieczeństwa na drogach, zwłaszcza poprzez rozwój transportu publicznego, zwracając szczególną uwagę na potrzeby grup szczególnie wrażliwych, kobiet, dzieci, osób niepełnosprawnych oraz osób starszych

✂

11.3 Do 2030 roku zintensyfikować zrównoważoną urbanizację sprzyjającą włączeniu społecznemu oraz możliwości partycypacji w zintegrowanym i zrównoważonym planowaniu i zagospodarowaniu ludzkich osiedli we wszystkich krajach

✂

11.4 Wzmocnić wysiłki na rzecz ochrony i zabezpieczenia światowego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego

✂ -----
11.5 Do 2030 roku znacząco zmniejszyć liczbę zgonów w wyniku katastrof naturalnych, w tym powodzi oraz zmniejszyć liczbę osób nimi dotkniętych; znacząco obniżyć bezpośrednie straty ekonomiczne w stosunku do globalnego PKB, poniesione w wyniku katastrof, w szczególności katastrof związanych z wodą, skupiając się na ochronie osób ubogich i grup szczególnie wrażliwych

✂ -----
11.6 Do 2030 roku zmniejszyć wskaźnik per capita niekorzystnego oddziaływania miast na środowisko, zwracając szczególną uwagę na jakość powietrza oraz gospodarkę odpadami komunalnymi i innymi rodzajami odpadów

✂ -----
11.7 Do 2030 roku zapewnić łatwy i powszechny dostęp do bezpiecznych terenów zielonych sprzyjających integracji społecznej i takiej samej przestrzeni publicznej, szczególnie kobietom, dzieciom, osobom starszym i osobom niepełnosprawnym

11.a Wspierać korzystne ekonomicznie, społecznie i środowiskowo połączenia pomiędzy obszarami miejskimi, podmiejskimi i wiejskimi poprzez wzmocnienie planowania zagospodarowania na poziomie krajowym i regionalnym

11.b Do 2020 roku znacząco zwiększyć liczbę miast i osiedli ludzkich opracowujących i wdrażających zintegrowane polityki oraz plany dążące do zwiększenia integracji społecznej i efektywności wykorzystywania zasobów, łagodzenia skutków i przystosowania do zmian klimatycznych, odporności na skutki klęsk żywiołowych. Rozwijać i wdrażać kompleksowe zarządzanie ryzykiem klęsk na wszystkich poziomach, zgodnie z Ramowym programem działania z Sendai na rzecz ograniczania ryzyka katastrof na lata 2015 – 2030 (*Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015 – 2030*)

11.c Wspierać kraje najslabiej rozwinięte, w tym poprzez pomoc finansową i techniczną, w budowaniu zrównoważonych i stabilnych budynków z wykorzystaniem miejscowych materiałów

✂ -----
Cel 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji

✂ -----
12.1 Wdrożyć dziesięcioletnie programy ramowe w zakresie wzorców zrównoważonej konsumpcji i produkcji (*10-Year Framework of Programmes on Sustainable Consumption and Production*) dla wszystkich krajów, z krajami rozwiniętymi przewodzącymi tym działaniom oraz z uwzględnieniem stopnia rozwoju i możliwości krajów rozwijających się

✂ -----
12.2 Do 2030 roku zapewnić zrównoważone zarządzanie i efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych

✂ -----
12.3 Do 2030 roku zmniejszyć o połowę globalną ilość marnowanej żywności per capita w sprzedaży detalicznej i konsumpcji, zmniejszyć straty żywnościowe w procesie produkcji i dystrybucji, w tym straty powstałe podczas zbiorów

✂ -----
12.4 Do 2020 roku zapewnić przyjazne środowisku zarządzanie chemikaliami i wszystkimi rodzajami odpadów podczas ich całego cyklu życia, w zgodzie z ustalonymi ramami międzynarodowymi oraz znacząco zmniejszyć poziom uwalniania tych substancji do powietrza, wody i gleby, tym samym minimalizując ich negatywny wpływ na zdrowie człowieka i środowisko

✂ -----
12.5 Do 2030 roku istotnie obniżyć poziom wytwarzania odpadów poprzez zapobieganie, redukcję, recykling i ponowne użycie

✂ -----
12.6 Zachęcać przedsiębiorstwa, w szczególności te duże i międzynarodowe, do wdrażania praktyk w zakresie zrównoważonego rozwoju i uwzględniania informacji na ten temat w swoich cyklicznych raportach

✂ -----
12.7 Promować praktyki w zakresie zrównoważonych zamówień publicznych, zgodnie z polityką i priorytetami krajowymi

✂ -----
12.8 Do 2030 roku zapewnić dostęp do istotnych informacji i podnieść świadomość wszystkich ludzi na całym świecie w zakresie zrównoważonego rozwoju i stylu życia w zgodzie z naturą

12.a Wspierać kraje rozwijające się we wzmacnianiu ich potencjału naukowego i technologicznego w dążeniu do wdrożenia wzorców zrównoważonej konsumpcji i produkcji

12.b Opracowywać i wdrażać narzędzia monitorujące wpływ zrównoważonego rozwoju na zrównoważoną turystykę tworzącą miejsca pracy oraz promującą lokalną kulturę i produkty

12.c Racjonalizować nieefektywne subwencje na paliwa kopalne, sprzyjające ich zbędnemu zużyciu, poprzez usunięcie nieprawidłowości rynkowych, zgodnie z uwarunkowaniami krajowymi, w tym poprzez restrukturyzację podatków i stopniowe wycofywanie szkodliwych dotacji tam, gdzie one występują, odnotowując ich wpływ na środowisko, biorąc w pełni pod uwagę specyficzne potrzeby i uwarunkowania krajów rozwijających się oraz minimalizować możliwy niekorzystny wpływ na ich rozwój, w sposób, który chroni ubogie i dotknięte społeczności

✂ -----

Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom*

*Uznając, że Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu jest głównym międzynarodowym i międzyrządowym forum dla negocjowania globalnej odpowiedzi na zmiany klimatu.

✂

13.1 Wzmocnić zdolności adaptacyjne i odporność na zagrożenia klimatyczne i klęski żywiołowe we wszystkich krajach

✂

13.2 Włączyć działania na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu do krajowych polityk, strategii i planów

✂

13.3 Zwiększyć poziom edukacji, świadomości oraz potencjał ludzki i instytucjonalny w zakresie łagodzenia zmian klimatu, adaptacji do nich, ograniczenia skutków zmian klimatu oraz systemów wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami

13.a Wywiązać się ze zobowiązania podjętego przez państwa rozwinięte, będące stronami Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu w celu zmobilizowania wspólnie 100 miliardów USD rocznie do 2020 roku, ze wszystkich źródeł, aby zaspokoić potrzeby krajów rozwijających się w kontekście znaczących działań łagodzących skutki zmian klimatu oraz zapewnić przejrzystość i pełną funkcjonalność Zielonego funduszu klimatycznego (*Green Climate Fund*) poprzez jego jak najszybszą kapitalizację

13.b Promować mechanizmy zwiększające zdolność efektywnego planowania i zarządzania w zakresie zmian klimatu w krajach najslabiej rozwiniętych i rozwijających się małych państwach wyspiarskich, w tym poprzez skupienie uwagi na potrzebach kobiet, młodzieży oraz lokalnych i marginalizowanych grup społecznych

✂

Cel 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony

✂

14.1 Do 2025 roku zapobiegać i znacznie zmniejszyć poziom wszelkich rodzajów zanieczyszczeń morza, w szczególności powstałych w wyniku działalności na lądzie, w tym zrzucaniu do mórz odpadów stałych i zanieczyszczeń substancjami odżywczymi

✂

14.2 Do 2020 zapewnić ochronę ekosystemów morskich i przybrzeżnych oraz gospodarować nimi w sposób zrównoważony w celu uniknięcia znacznego niekorzystnego oddziaływania na ich stan, wzmacniać odporność ekosystemów i podjąć działania na rzecz ich odtworzenia oraz zapewnić dobry stan i produktywność oceanów

✂

14.3 Zminimalizować skutki zakwaszenia oceanów, w tym poprzez wzmocnioną współpracę naukową na wszystkich szczeblach

✂

14.4 Do 2020 roku skutecznie uregulować kwestie połowów oraz wyeliminować nadmierne połowy ryb, nielegalne, niezarejestrowane i nieuregulowane rybołówstwo oraz destrukcyjne praktyki połowów, oraz wdrożyć poparte naukowo plany gospodarowania, tak by w możliwie najkrótszym czasie odbudować populację ryb, co najmniej do poziomu umożliwiającego maksymalny, odnawialny poziom zrównoważonych połowów, zgodnie z charakterystyką poszczególnych gatunków

✂

14.5 Do 2020 roku objąć ochroną co najmniej 10% wybrzeży i obszarów morskich, zgodnie z krajowym i międzynarodowym prawem i korzystając z najlepszych dostępnych informacji naukowych

✂

14.6 Do 2020 roku wyeliminować określone formy subwencji na rybołówstwo, które przyczyniają się do nadmiernych połowów ryb, wyeliminować subwencje przyczyniające się do nielegalnego, niezarejestrowanego i nieuregulowanego rybołówstwa; nie wprowadzać nowych subwencji tego typu, przynajmniej, że odpowiednie i skuteczne, specyficzne i zróżnicowane traktowanie krajów rozwijających się i najslabiej rozwiniętych powinno być integralnym elementem negocjacji dotyczących subwencji na rybołówstwo, prowadzonych w ramach Światowej Organizacji Handlu (Uwzględniając negocjacje prowadzone przez Światową Organizację Handlu, Agendę rozwojową z Doha oraz mandat ministerialny z Hong Kongu)

✂

14.7 Do 2030 roku zwiększyć korzyści ekonomiczne dla rozwijających się małych państw wyspiarskich i krajów najslabiej rozwiniętych, płynące z wykorzystywania zasobów morskich, w tym poprzez zrównoważone zarządzanie rybołówstwem, akwakulturą i turystyką

14.a Poszerzać wiedzę naukową, rozwijać potencjał badawczy i przekazywać technologie morskie, uwzględniając kryteria i wytyczne Międzyrządowej komisji oceanograficznej ws. transferu technologii morskich (*Intergovernmental Commission Criteria and Guidelines on the Transfer of Technology*), aby poprawić stan oceanów i zwiększyć wpływ morskiej różnorodności biologicznej na rozwój krajów rozwijających się, w szczególności rozwijających się małych państw wyspiarskich i krajów najslabiej rozwiniętych

14.b Zapewnić lokalnym rybakom łowiącym na małą skalę dostęp do rynków i zasobów morskich

14.c Zwiększyć ochronę i zrównoważone wykorzystywanie oceanów i ich zasobów poprzez wdrażanie prawa międzynarodowego, zgodnego z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza (*United Nations Convention on the Law of the Sea – UNCLOS*), która zapewnia ramy prawne ochrony i zrównoważonego wykorzystania oceanów i ich zasobów, zgodnie z paragrafem 158 dokumentu „Przyszłość, jakiej chcemy” (*The Future We Want*)

✂

Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej

✂

15.1 Do 2020 roku zapewnić ochronę, przywracanie i zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych i słodkowodnych ekosystemów śródlądowych oraz usług ekosystemowych, jakich dostarczają, w szczególności lasów, mokradł, terenów górskich i terenów suchych, zgodnie ze zobowiązaniami międzynarodowymi

✂

15.2 Do 2020 roku promować wdrażanie zrównoważonego gospodarowania wszystkimi typami lasów, zahamować proces wylesiania, odtworzyć zdegradowane lasy, znacząco zwiększyć zalesienie oraz ponowne zalesienie na poziomie globalnym

✂

15.3 Do 2030 roku zwalczyć pustynnienie, odtworzyć zdegradowane obszary i gleby, w tym tereny dotknięte pustynnieniem, suszami i powodzią; dążyć do budowy świata, w którym nie będzie występować proces degradacji gruntów

✂

15.4 Do 2030 roku zapewnić ochronę ekosystemów górskich, w tym ich różnorodności biologicznej w celu zwiększenia ich zdolności do dostarczania korzyści niezbędnych do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju

✂

15.5 Podjąć pilne i znaczące działania zmniejszające degradację naturalnych siedlisk, powstrzymać utratę różnorodności biologicznej oraz do 2020 roku objąć ochroną zagrożone gatunki i zapobiec ich wyginięciu

✂

15.6 Promować uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści płynących z wykorzystania zasobów genetycznych oraz promować właściwy dostęp do tych zasobów, zgodnie z międzynarodowymi postanowieniami

✂

15.7 Podjąć pilne działania, które położą kres procederowi kłusownictwa i handlu chronionymi gatunkami zwierząt i roślin; podjąć działania zapobiegające nabywaniu i sprzedaży nielegalnych produktów dzięki przyrody

✂

15.8 Do 2020 roku wprowadzić środki zapobiegające wprowadzaniu nowych gatunków obcych na danym obszarze oraz znacząco zmniejszyć ich wpływ na ekosystemy wodne i lądowe; kontrolować lub wyeliminować wybrane gatunki

✂

15.9 Do 2020 roku włączyć kwestie wartości różnorodności biologicznej i ekosystemów do krajowych i lokalnych planów oraz mechanizmów rozwojowych, strategii redukcji ubóstwa oraz sprawozdawczości

15.a Mobilizować i znacząco zwiększyć środki finansowe z różnych źródeł na ochronę i zrównoważone wykorzystywanie różnorodności biologicznej i ekosystemów

15.b Mobilizować znaczące fundusze z różnych źródeł i na wszystkich szczeblach w celu zrównoważonego gospodarowania lasami oraz zapewnić krajom rozwijającym się odpowiednie bodźce sprzyjające takiemu zarządzaniu, w tym ochronę lasów i ponowne zalesienie

15.c Wzmocnić globalne wysiłki na rzecz zwalczania kłusownictwa i handlu chronionymi gatunkami, w tym poprzez zwiększenie możliwości korzystania przez lokalne społeczności ze zrównoważonych źródeł utrzymania

✂

Cel 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu

✂

16.1 Znacząco zmniejszyć poziom przemocy we wszystkich jej formach oraz związany z nią wskaźnik śmiertelności na całym świecie

✂

16.2 Wyeliminować nadużycia, wykorzystywanie i handel ludźmi oraz wszelkie formy przemocy i tortur wobec dzieci

✂

16.3 Promować rządy prawa na poziomie krajowym i międzynarodowym oraz zapewnić wszystkim równy dostęp do wymiaru sprawiedliwości

✂

16.4 Do 2030 roku znacząco zmniejszyć nielegalne przepływy finansowe i handel bronią; wzmocnić proces odzyskiwania i zwracania skradzionego mienia oraz zwalczać wszelkie formy przestępczości zorganizowanej

- ✂ -----
- 16.5 Znacząco zmniejszyć poziom korupcji i łapówkarstwa we wszystkich formach
- ✂ -----
- 16.6 Budować skuteczne, odpowiedzialne i przejrzyste instytucje na wszystkich szczeblach
- ✂ -----
- 16.7 Zapewnić elastyczny, otwarty, partycypacyjny i reprezentatywny proces podejmowania decyzji na wszystkich szczeblach
- ✂ -----
- 16.8 Rozszerzyć i wzmocnić udział krajów rozwijających się w światowych instytucjach międzynarodowego porządku prawnego
- ✂ -----
- 16.9 Do 2030 roku zapewnić wszystkim osobom tożsamość prawną, w tym rejestrację urodzeń
- ✂ -----
- 16.10 Zapewnić powszechny dostęp do informacji oraz ochronę podstawowych wolności, zgodnie z krajową legislacją i porozumieniami międzynarodowymi
- 16.a Wzmocnić adekwatne instytucje krajowe, w tym poprzez współpracę międzynarodową, w celu budowania potencjału na wszystkich szczeblach, w szczególności w krajach rozwijających się, na rzecz zapobiegania przemocy oraz zwalczania terroryzmu i przestępczości
- 16.b Promować i egzekwować prawo nie dyskryminujące nikogo oraz polityki na rzecz zrównoważonego rozwoju
- ✂ -----
- Cel 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalnego partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju**
- ✂ -----
- 17.1 Zwiększyć mobilizację krajowych środków, w tym poprzez międzynarodowe wsparcie na rzecz krajów rozwijających się, w celu poprawy ściągalności podatków i innych przychodów
- ✂ -----
- 17.2 W pełni wdrożyć zobowiązania krajów rozwiniętych do przekazania oficjalnej pomocy rozwojowej (ODA), w tym zobowiązanie podjęte przez wiele krajów rozwiniętych do osiągnięcia poziomu oficjalnej pomocy rozwojowej w wysokości 0,7% dochodu narodowego brutto (ODA/GNI) na rzecz krajów rozwijających się i 0,15-0,20% ODA/GNI dla krajów najsłabiej rozwiniętych; zachęca się państwa będące donatorami ODA do rozważenia ustanowienia celu co najmniej 0,20% ODA/GNI dla krajów najsłabiej rozwiniętych
- ✂ -----
- 17.3 Zmobilizować dodatkowe środki finansowe dla krajów rozwijających się z różnorodnych źródeł
- ✂ -----
- 17.4 Pomóc krajom rozwijającym się w osiągnięciu długoterminowej zdolności do spłaty długu poprzez skoordynowane polityki ukierunkowane odpowiednio na wsparcie finansowania długu, jego redukcję oraz restrukturyzację, zgodnie z uwarunkowaniami. Podjąć działania w zakresie zadłużenia zewnętrznego ubogich krajów o wysokim zadłużeniu by zredukować ciężar długu
- ✂ -----
- 17.5 Przyjąć i wdrożyć systemy promocji inwestycji dla krajów najsłabiej rozwiniętych
- ✂ -----
- 17.6 Wzmocnić współpracę Północ-Południe i Południe-Południe oraz regionalną i międzynarodową współpracę trójstronną w zakresie dostępu do nauki, technologii i innowacji; zintensyfikować proces dzielenia się wiedzą na wspólnie ustalonych warunkach, w tym poprzez wzmocnioną koordynację istniejących już mechanizmów, w szczególności na szczeblu Narodów Zjednoczonych oraz poprzez globalny mechanizm ułatwiania dostępu do technologii
- ✂ -----
- 17.7 Promować rozwój, transfer, rozpowszechnianie i rozprzestrzenianie technologii przyjaznych środowisku w państwach rozwijających się, na korzystnych i preferencyjnych warunkach, w oparciu o wspólne uzgodnienia
- ✂ -----
- 17.8 Do 2017 roku w pełni uruchomić bank technologii oraz mechanizm budowania potencjału naukowego, technologicznego i innowacyjnego na rzecz krajów najsłabiej rozwiniętych; zwiększyć wykorzystanie technologii kluczowych dla rozwoju, w szczególności technologii informacyjnych i komunikacyjnych
- ✂ -----
- 17.9 Zwiększyć międzynarodowe wsparcie na rzecz wdrażania efektywnej i ukierunkowanej budowy potencjału celem wsparcia narodowych planów realizacji wszystkich celów zrównoważonego rozwoju w krajach rozwijających się, w tym poprzez współpracę Północ-Południe, Południe-Południe oraz współpracę trójstronną
- ✂ -----
- 17.10 Promować powszechny, uregulowany, otwarty, nie dyskryminujący i sprawiedliwy wielostronny system handlowy w ramach Światowej Organizacji Handlu, w tym z wykorzystaniem rezultatów negocjacji Programu Rozwoju z Doha

✂ -----

17.11 Znacząco zwiększyć eksport krajów rozwijających się, w szczególności mając na celu podwojenie udziału krajów najsłabiej rozwiniętych w globalnym eksporcie do 2020 roku

✂ -----

17.12 Zrealizować terminowe wdrożenie bezcłowego i bez kwotowego dostępu do rynku w sposób trwały dla wszystkich najsłabiej rozwiniętych krajów, zgodnie z decyzjami Światowej Organizacji Handlu, w tym poprzez zapewnienie, że preferencyjne reguły pochodzenia mające zastosowanie do przywozu z krajów najsłabiej rozwiniętych są przejrzyste, proste i przyczyniają się do ułatwienia dostępu do rynku

✂ -----

17.13 Wzmocnić globalną stabilność makroekonomiczną, w tym poprzez koordynację i spójność realizowanych polityk

✂ -----

17.14 Wzmocnić spójność polityk na rzecz zrównoważonego rozwoju

✂ -----

17.15 Szanować przestrzeń polityczną każdego państwa i wiodącą rolę rządów w stworzeniu i wdrożeniu polityki na rzecz zrównoważonego rozwoju i eliminacji ubóstwa

✂ -----

17.16 Wzmocnić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju, uzupełnione o partnerstwa wielostronne, które mobilizują i dzielą się wiedzą, kompetencjami, technologią i środkami finansowymi, by wspierać osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju we wszystkich krajach, szczególnie w tych rozwijających się

✂ -----

17.17 Zachęcać do tworzenia i promować efektywne partnerstwa publiczne, publiczno-prywatne i partnerstwa z udziałem społeczeństwa obywatelskiego, budowane na doświadczeniu i strategiach pozyskiwania zasobów w ramach partnerstwa

✂ -----

17.18 Do 2020 roku zwiększyć wsparcie na rzecz budowy potencjału w państwach rozwijających się, w tym państwach najsłabiej rozwiniętych i rozwijających się małych państwach wyspiarskich, aby znacząco zwiększyć dostęp do aktualnych, rzetelnych i wysokiej jakości danych zdezygregowanych według dochodu, płci, wieku, rasy, pochodzenia etnicznego, statusu migracyjnego, niepełnosprawności, położenia geograficznego i innych cech dostosowanych do kontekstu narodowego

✂ -----

17.19 Do 2030 roku wykorzystać rozpoczęte inicjatywy do opracowania wskaźników pomiaru postępu w zakresie zrównoważonego rozwoju, które będą uzupełnieniem dla produktu krajowego brutto oraz wspierać budowę potencjału statystycznego w państwach rozwijających się

✂ -----